

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 28 март 2013 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Димитър Токушев

Членове: Благовест Пунев

Пламен Киров

Красен Стойчев

Цанка Цанкова

Стефка Стоева

Румен Ненков

Кети Маркова

Георги Ангелов

Борис Велчев

Анастас Анастасов

Гроздан Илиев

при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 28 март 2013 г. конституционно дело № 5/2013 г., докладвано от съдията Пламен Киров.

Производството е по чл.149, ал.1, т.2 и т. 4 от Конституцията.

Делото е образувано на 17.01.2013 г. по искане на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл. 38, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, чл. 39, ал. 1, изречение второ и Раздел II „Обезщетение за ползване на имот – частна собственост” в Глава трета „Принудително отчуждаване на имоти – частна собственост, за държавни нужди” от Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996, посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 99 от 14.12.2012 г.), и чл. 27, ал. 1, чл. 29, ал. 3, т. 1 и чл. 30 от Закона за общинската собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996 г., посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 91 от 20.11.2012

г.), както и за несъответствието им с международните договори, по които България е страна.

В искането се твърди, че разпоредбите на чл. 38, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, чл. 39, ал. 1, изречение второ и Раздел II „Обезщетение за ползване на имот – частна собственост” в Глава трета „Принудително отчуждаване на имоти – частна собственост, за държавни нужди” от Закона за държавната собственост, както и чл. 27, ал. 1, чл. 29, ал. 3, т. 1 и чл. 30 от Закона за общинската собственост противоречат на принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 от Конституцията), на принципа на върховенство на Конституцията (чл. 5, ал. 1 от Конституцията), на принципа за неприкосновеност на частната собственост (чл. 17, ал. 3 от Конституцията), на чл. 17, ал. 5 и чл. 56 от Конституцията, както и на чл. 6 § 1 от Европейската конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Според омбудсмана на Република България, изброените разпоредби от Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост нарушават основни конституционни права на гражданите. В същото време те влизат в противоречие с гарантирани от Европейската конвенция за защита права на човека и основните свободи.

В искането се твърди, че с оспорваните разпоредби на практика на гражданите се вменява задължение да следят всеки брой на Държавен вестник, за да могат да упражнят правото си на защита, тъй като съответният административен орган няма задължение да уведоми по друг начин собствениците нито за намерението на държавата и общините да отчуждават техните имоти, нито за акта на самото отчуждаване. Подобен подход, който привилегировано улеснява дейността на държавата и общините за сметка на ограничаване на правата на гражданите е несъвместим с основния закон. Недопустимо е с аргументи за целесъобразност да се въвеждат законови норми, които пренебрегват и нарушават основни начала, заложи в Конституцията на Република България. В същото време разпоредбите на чл. 38, ал. 1 и ал. 2 от Закона за

държавната собственост и чл. 27, ал. 1 от Закона за общинската собственост нарушават чл. 6, § 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, доколкото не позволяват на жалбоподателя да има ясна, практическа и ефективна възможност да обжалва административен акт, който директно въздейства и се намесва в правото му на собственост.

Вносителят на искането приема, че чл. 38, ал. 3, както и изречение второ на чл. 39, ал. 1 от Закона за държавната собственост на практика допускат отнемане на правото на собственост, без да е изпълнено едно от конституционно предвидените задължителни условия за отчуждаване на частна собственост за държавни и общински нужди – предварителното и равностойното обезщетение на собственика. В същото време с разпоредбата на чл. 29, ал. 3, т. 1 от Закона за общинската собственост, според омбудсмана се допуска отчуждаване преди съдът да се произнесъл и съдебното решение по отношение на размера на обезщетението да е влязло в сила като по този начин се нарушава чл. 5, ал. 1 и чл. 17, ал. 5 от Конституцията. При положение, че се обжалва размерът на обезщетението, съдът е този, който определя дали то е равностойно и само след заплащането на определеното от съда обезщетение ще бъде изпълнено изискването за предварително и равностойно обезщетение по чл. 17, ал. 5 от Конституцията.

Омбудсманът счита, че уредбата, съдържаща се в Раздел втори на Глава трета от Закона за държавната собственост и чл. 30 от Закона за общинската собственост позволява на държавата и общините едностранно и независимо от съгласието на собственика, преди актът на отчуждаване да е влязъл в сила, да дават право на трето лице да ползва и владее имота срещу обезщетение. По този начин държавата по законодателен път посяга върху неприкосновеността на частната собственост.

Производството е във фазата по допустимостта на искането.

Конституционният съд намира, че искането е допустимо и следва да се разгледа по същество. То е направено от оправомощен субект на инициатива по чл.150, ал.3 от Конституцията – омбудсмана на Република България. Искането е с предмет установяване противоконституционност на чл. 38, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, чл. 39, ал. 1, изречение второ и Раздел II „Обезщетение за ползване на имот – частна собственост” в Глава трета „Принудително отчуждаване на имоти – частна собственост, за държавни нужди” от Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996, посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 99 от 14.12.2012 г.), и чл. 27, ал. 1, чл. 29, ал. 3, т. 1 и чл. 30 от Закона за общинската собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996 г., посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 91 от 20.11.2012 г.), както и за несъответствието им с международните договори, по които България е страна. То е от компетентността на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията на Република България.

Като заинтересовани страни по делото с оглед неговия предмет следва да бъдат конституирани Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на регионалното развитие и благоустройството, президентът на Републиката, Националното сдружение на общините в Република България, Върховният административен съд, Висшият адвокатски съвет и Съюзът на юристите в България.

По изложените съображения и на основание чл.149, ал.1, т.2 и т. 4 във връзка с чл.19, ал.1 от Закона за Конституционния съд, съдът

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането на омбудсмана на Република България за установяване противоконституционността на чл. 38, ал. 1, ал. 2 и ал. 3, чл. 39, ал. 1, изречение второ и Раздел II „Обезщетение за ползване на имот – частна собственост” в Глава трета „Принудително отчуждаване на имоти – частна собственост, за държавни нужди” от Закона за държавната собственост (обн., ДВ, бр. 44 от

21.05.1996, посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 99 от 14.12.2012 г.), и чл. 27, ал. 1, чл. 29, ал. 3, т. 1 и чл. 30 от Закона за общинската собственост (обн., ДВ, бр. 44 от 21.05.1996 г., посл. изм. и доп. обн., ДВ, бр. 91 от 20.11.2012 г.), както и за несъответствието им с международните договори, по които България е страна.

Конституира като заинтересовани страни по делото Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на регионалното развитие и благоустройството, президента на Републиката, Националното сдружение на общините в Република България, Върховния административен съд, Висшия адвокатски съвет и Съюза на юристите в България.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането и на заинтересованите страни, с възможност в двадесетдневен срок да вземат становище по искането.

Председател:

Димитър Токушев